

Brief van de hertog van Alva aan de premonstratenzers in de Nederlanden om in 1572 een nationaal kapittel te houden [te Park] in Leuven

Inleiding

Onder de algemene titel *L'Ordre de Prémontré et le Concile de Trente* publiceerde Emile Valvekens een studie over *Le chapitre national néerlandais de 1572*¹⁾. Daarin komt als tweede punt aan de orde *La convocation du chapitre de février 1572*. Hij schrijft: «*Peu après le duc d'Albe convoqua le chapitre dans l'abbaye du Parc pour le mois de février 1572 n.s.*». In een voetnoot staat te lezen dat J. Versteyleen, archivaris van de abdij van 't Park, vergeefs gezocht heeft naar documenten betreffende het nationaal kapittel van 1572. In het archief van zijn abdij vond Valvekens de lijst van de 33 kapittelbesluiten. Maar de tekst van de convocatie van de hand van de hertog van Alva vond hij niet.

Nu staat in het tweede deel van de door G. van den Elsen en W. Hoevenaars in 1905 uitgegeven *Analecta Gijsberti Coeverinx* in het *Naschrift* op bladzijde 426 te lezen, dat zij een aantal teksten uit het kostbare handschrift van Gijsbertus Coeverinx, dat in het archief van de Abdij van Berne met zorg wordt bewaard, niet hebben opgenomen in hun uitgave²⁾. Onder deze teksten noemen zij o.a. de *Convocatio Praemonstratensium in Belgio* en *Articuli in capitulo generali religiosorum ordinis Praemonstratensis, ordinati 18 Februarii anno 1572*, met verwijzing naar Waltman VAN SPILBEECK, *De Abdij van Tongerlo*, blz. 815.

De *Articuli* zijn door E. Valvekens als bijlage bij zijn hiervoor genoemd artikel op blz. 98-100 gepubliceerd. Maar de *Convocatio* ontbreekt, omdat hij de tekst niet heeft kunnen vinden.

¹⁾ *Anal.Praem.*, VI, 1930, blz. 74-101.

²⁾ Mijn medebroeder A. van den Hurk maakte mij op dit gegeven attent, waarna ik op zoek ben gegaan in het omvangrijke manuscript van Coeverinx naar de niet uitgegeven tekst van de *Convocatio*. Gijsbertus Coeverinx was kapitteldeken van de Sint-Jan in Den Bosch van 1585 tot zijn dood in 1613.

Hier volgt een transcriptie van de uiterst moeilijk leesbare kopie, zoals die te vinden is in het *ms. Gijsberti Coeverincx*. Bij enkele woorden is een voetnoot geplaatst, omdat het betreffende woord moeilijk te ontcijferen was, of omdat moest worden aangenomen, dat de kopie niet vlekkeloos tot stand is gekomen.

Zijlstraat 1

G.M. VAN DER VELDEN, O. Praem.

NL-5473 CJ Heeswijk-Dinther

Tekst

De hertog van Alva roept de oversten van de premonstratenzer huizen op, deel te nemen aan een te Leuven te houden nationaal kapittel tot herstel van hun oude, zuivere, monastieke leven.

Brussel; 13 december 1571.

A. ORIGINEEL: niet voorhanden.

B. AFSCHRIFT: HEESWIJK-DINTHER, Archief Abdij van Berne, 2° afd., B 8a: *Ms. Coeverincx*, blz. 34 midden in het handschrift.

Ferdinandus Alvarez a Toledo, dux Albae, locum tenens gubernator ac capitaneus generalis.

Venerabiles, devoti, sincere chare dilecti. Cogit Regiam Catholicam Majestatem praesentium temporum necessitas, simul et paulatim accrescens³⁾ malorum morum in ordine monastico deformitas, ut omnino nihil praetereundum censeat, quod ad subditorum suorum aedificationem aut fidei catholicae exaltationem et praesidium quoquo modo pertinere existimat, et ob id cum foelicis recordationis Julius papa tertius ad sollicitam providamque suggestionem augustae memoriae Caroli Quinti ex gravissimis causis animum suum moventibus omnia et singula quorumvis ordinum, etiam praemonstratensis, utriusque sexus monasteria, domosque, conventus et quascumque personas suppositas ab omni et quorumlibet veterum suorum superiorum extra patrimoniales hasce suae majestatis ditiones degentium, visitatione correctioneque penitus et omnino libera exemptaque esse voluerit et consequenter etiam formam oportuna autoritate apostolica praescripserit juxta quam tamquam normam deinceps servandam subsecutura ordinis vestri publica negotia in posterum dirigi et quam certissime stabiliri queant. Quam hac in parte

³⁾ Onzekere lezing.

piam Sedis Apostolicae intencionem atque adeo ipsum bonum publicum et Sacri Oecumenici Concilii Tridentini dispositionem sua majestas ad hunc ipsum que molitur effectum, sufficienti autoritate, ex delegatione apostolica suffulta, nobis mandavit, quantum in nobis est, eiusdem nomine promovere. Propterea te per hasce nostras antedictae suae majestatis nomine studiose requirimus et hortamur, quatenus, semota cuiuslibet praetextus excusatione, tu praeposite vel prior personaliter unacum quodam aliquo, per conventum eum capitulariter ad id eligendo, ad 14 diem mensis februarii, proxime secuturi, in oppido Lovaniensi sub⁴⁾ metropolitanae ac primitiali³⁾ ecclesiae Mechliniensi comparere, atque ibidem cum ceteris primatibus vestri ordinis de summa rerum, hoc est de stabilimento³⁾ ordinis morumque reformatione ac praesertim instauratione antiquae illius puritatis vitae monasticae inter vos (uti cordatos et zelosos religiosos decet) sollicito communicare necnon contentae in literis apostolicis capitulariter vobis notificandis debitae executioni mandare debeas. Volumus autem in hocce vestro Generali Capitulo vobis tamquam capita praesidere reverendos chare sincere nobis dilectos abbates Floreffiensem et Sancti Michaelis Antverpiensem, quibus ut in hac parte, ultra consuetum reverentiae honorem, etiam debitam obedientiam exhibeas, serio tibi iniungimus et districte mandamus, valde sperantes, te in hocce tam pio tamque necessario negotio pro viribus operam daturum, ut Sedis Apostolicae ordinationi simul et flagranti suae majestatis desiderio satisfiat.

Venerabiles, devoti, sincere chare dilecti. Dominus Deus vos conservet.

Datum Bruxellae die 13 decembris 1571.

Subscriptum erat: Duc D'Alve.

Et inferius: Bertii.

³⁾ Onzekere lezing.

⁴⁾ Mogelijk moet hier gelezen worden «subjecto».